

Wymagania na ocenę śródroczną i końcową z języka polskiego IV,V,VI

KLASA IV

OCENA CELUJĄCA:

Uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy czwartej, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, biegle stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania, proponuje rozwiązania nietypowe, samodzielnie rozwiązuje zadania o najwyższym stopniu trudności, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych, uczestniczy w zajęciach koła polonistycznego, rozwijającego wiedzę i umiejętności.

W szczególności jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne. Nie powiela cudzych pomysłów i poglądów. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną i prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny (np. udział w akademiach, imprezach artystycznych, itd.).

OCENA BARDZO DOBRA:

Uczeń opanował zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy czwartej w stopniu wysokim, sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą oraz stosuje ją do samodzielnego wykonywania zadań teoretycznych i praktycznych, ujętych w programie nauczania, potrafi zastosować swoją wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Kształcenie literackie i językowe:

- Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem językowo-stylistycznym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- Potrafi posługiwać się poznanymi w klasie czwartej formami wypowiedzi.
- Radzi sobie z układem graficznym wypowiedzi pisemnej – akapity.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
- Potrafi nazwać niektóre stany psychiczne i ich przejawy.
- Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.
- Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym.
- Analizuje utwór poetycki, wskazując na porównania, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu.
- Bierze czynny udział w lekcji.
- Płynnie czyta nowy tekst.
- Rozróżnia biegle poznane w klasie czwartej części mowy.

Fleksja i fonetyka:

- Poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju i czasu.
- Biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach.
- Odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określonego rzeczownika.
- Wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie.
- Rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone.
- Potrafi zbudować zdanie z poznanych związków wyrazowych.

Fonetyka:

- Odróżnia głoskę od litery, spółgłoskę od samogłoski.
- Określa głoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne.

OCENA DOBRA:

Uczeń nie opanował w pełni wiedzy określonej programem nauczania, opanował przewidziane wiadomości na poziomie przekraczającym wymagania podstawowe, poprawnie wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne.

Kształcenie literackie i językowe:

- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowego przestankowania.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne.
- W wypowiedziach próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach.
- Poprawnie sporządza plan ramowy.
- Potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym.
- Potrafi wskazać w wierszu porównanie, rymy, wersy, strofy.

Fleksja i składnia:

Rozróżnia części mowy poznane w klasie czwartej.

Poprawnie odmienia rzeczowniki i czasowniki.

Poprawnie odmienia i stopniuje przymiotniki.

Umie wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie.

Układa zdanie pojedyncze i złożone.

Fonetyka:

Rozróżnia głoskę, literę, samogłoskę i spółgłoskę.

Określa głoski (twarde, miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne).

Poprawnie dzieli wyrazy na sylaby.

OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań programowych, wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim poziomie trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
- Przy małej pomocy nauczyciela, wypowiada się w szkolnych formach pisemnych.
- Odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych.

Fleksja i składnia:

- Tworzy bezokolicznik od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
- Rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia.
- Odmienia rzeczowniki przez przypadki.
- Odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje.
- Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone.

Fonetyka:

- Rozróżnia głoski, litery.
- Przy małej pomocy nauczyciela określa spółgłoski.
- Dzieli wyrazy na sylaby.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Uczeń ma braki w opanowaniu wymagań na poziomie podstawowym, wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności.

Technika głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełnione w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia:

Przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy.

Odmienia rzeczowniki przez przypadki.

Wskazuje podmiot i orzeczenie.

Odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje.

Fonetyka:

- Wyróżnia głoski, litery i sylaby.
- Zna podstawowe zasady ortograficzne.

OCENA NIEDOSTATECZNA:

Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, nawet z pomocą nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności, w ostentacyjny sposób lekceważy obowiązki związane z nauką przedmiotu, nie odrabia prac domowych, nie prowadzi zeszytu przedmiotowego.

W szczególności nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni i ortografii, z zakresu redagowania poznanych form wypowiedzi, techniki głośnego i cichego czytania.

KLASA V

OCENA CELUJĄCA:

Uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy piątej, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, biegle stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania, proponuje rozwiązania nietypowe, samodzielnie rozwiązuje zadania o najwyższym

stopniu trudności, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych, uczestniczy w zajęciach koła polonistycznego, rozwijającego wiedzę i umiejętności.

W szczególności jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne. Nie powiela cudzych pomysłów i poglądów. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną i prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny (np. udział w akademiach, imprezach artystycznych, itd.).

OCENA BARDZO DOBRA:

Uczeń opanował zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy piątej w stopniu wysokim, sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą oraz stosuje ją do samodzielnego wykonywania zadań teoretycznych i praktycznych, ujętych w programie nauczania, potrafi zastosować swoją wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Kształcenie literackie i językowe:

- Wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- Doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie piątej formami wypowiedzi.
- Samodzielnie sporządza notatki z czytanych lektur.
- Układa plan odtwórczy lektury, plan kompozycyjny własnej wypowiedzi.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu i analizuje go.

Fleksja i składnia:

- Wskazuje różnice między formą osobową i nieosobową czasownika.
- Określa znaczenie trybów czasownika, biegle odmienia czasownik w trybie oznajmującym, rozkazującym i przypuszczającym.
- Zna zasady pisowni cząstki „by” z czasownikami.
- W odmianie rzeczownika przez przypadki wyróżnia temat oboczny.
- Określa rolę przyimków w zdaniu.
- Wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem.
- Podaje poprawne formy liczebników.
- Klasyfikuje rodzaje wypowiedzi, podaje ich przykłady.
- Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania.
- Układa zdanie rozwinięte, według podanego wykresu.

Fonetyka:

- Wskazuje różnice między samogłoską a spółgłoską.

OCENA DOBRA:

Uczeń nie opanował w pełni wiedzy określonej programem nauczania, opanował przewidziane wiadomości na poziomie przekraczającym wymagania podstawowe, poprawnie wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne.

Kształcenie literackie i językowe:

- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać drobne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne.
- Potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów.
- Podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych: opowiadanie twórcze, opis postaci z elementami charakterystyki.
- W wypowiedziach próbuje ocenić i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury.
- Nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki.
- Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury.

Fleksja i składnia:

- Określa formę gramatyczną czasowników.
- Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.
- Poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę.
- Omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego.
- Wyjaśnia różnice w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę.
- W zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, nazywa ich rolę.
- Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę.
- Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem.

- Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie.
- Stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku.
- Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
- Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
- Przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie.
- Układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.

Fonetyka:

- Określa cechy głoski.
- Rozpoznaje wyrazy bezakcentowe.
- Poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i na 4. sylabie od końca.

OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań programowych, wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim poziomie trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
- W miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych.
- Opanował technikę poprawnego czytania i doskonalili ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.
- Umie wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).
- Odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych.
- W utworze lirycznym wskazuje epitetę, porównania, przenośnie.

Fleksja i składnia:

- Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
- Odmienia czasownik we wszystkich trybach (proste przykłady).

- Odmienia przez przypadki rzeczownik o prostej odmianie.
- Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu.
- Odróżnia przyimek od innych części mowy.
- Rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia.
- Odmienia przymiotnik przez przypadki.
- Łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je.
- Rozpoznaje w zdaniu liczebnik.
- Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podając przykłady typów zdań.
- Łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie.
- Wpisuje zdanie w podany wykres.
- Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone.
- Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.

Fonetyka:

- Dzieli wyraz na głoskę.
- Odróżnia samogłoski od spółgłosek.
- Rozróżnia rodzaje głosek.
- Dzieli wyraz na sylaby.
- Poprawnie akcentuje wyrazy na 2. sylabie od końca.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Uczeń ma braki w opanowaniu wymagań na poziomie podstawowym, wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

- Technika czytania cichego i głośnego pozwala na zrozumienie tekstu.
- Błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełnione w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.
- Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Fleksja i składnia:

- Rozróżnia części mowy.
- Wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia.
- Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby.

Fonetyka:

- Wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie.
- Poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii oraz zna podstawowe zasady ortograficzne.

OCENA NIEDOSTATECZNA:

Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, nawet z pomocą nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności, w ostentacyjny sposób lekceważy obowiązki związane z nauką przedmiotu, nie odrabia prac domowych, nie prowadzi zeszytu przedmiotowego.

W szczególności nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, z zakresu redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z budowy i analizy utworu literackiego. Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania, nawet w stopniu minimalnym.

KLASA VI

OCENA CELUJĄCA:

Uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy szóstej, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, biegle stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania, proponuje rozwiązania nietypowe, samodzielnie rozwiązuje zadania o najwyższym stopniu trudności, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych, uczestniczy w zajęciach koła polonistycznego, rozwijającego wiedzę i umiejętności.

W szczególności jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne. Nie powiela cudzych pomysłów i poglądów. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną i prezentuje wysoki

poziom merytoryczny oraz artystyczny (np. udział w akademiach, imprezach artystycznych, itd.).

OCENA BARDZO DOBRA:

Uczeń opanował zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania dla klasy szóstej w stopniu wysokim, sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą oraz stosuje ją do samodzielnego wykonywania zadań teoretycznych i praktycznych, ujętych w programie nauczania, potrafi zastosować swoją wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Kształcenie literackie i językowe:

- Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem merytorycznym, logicznym, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
- Potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie.
- Biegłe posługuje się słownikami i encyklopedią.
- Samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy.
- Pisze charakterystykę postaci, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki; określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie.
- W sposób świadczący o gruntowej znajomości utworu, redaguje list do postaci literackiej.
- Pisze sprawozdanie z wycieczki, zawodów sportowych, a w pracy poświęconej oglądanemu filmowi lub spektaklowi teatralnemu, podejmuje się próby recenzji.
- Rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, liryce, dramacie, nowych gatunkach literackich (ballada, odmiany powieści).
- Dokonuje samodzielnie analizy i interpretacji wiersza.

Fleksja i składnia:

- Potrafi wyjaśnić, od czego zależą formy odmiany rzeczownika.
- Wymienia rodzaje zaimków.
- Biegłe stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania.
- Rozpoznaje różne typy liczebników.
- Stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych.

- Rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę.
- Omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki, dopełnienia, okolicznika.
- Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy.

Słowotwórstwo:

- Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów, pochodzących od wyrażenia przyimkowych i od czasowników.
- Wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym wyrazie i jako składnik podstawy słowotwórczej w innym.
- Podaje przykłady wyrażenia z obocznymi tematami słowotwórczymi i przykłady wyrazów utworzonych za pomocą różnych formantów.

OCENA DOBRA:

Uczeń nie opanował w pełni wiedzy określonej programem nauczania, opanował przewidziane wiadomości na poziomie przekraczającym wymagania podstawowe, poprawnie wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne.

Kształcenie literackie i językowe:

- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać nieliczne błędy językowe.
- Podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych, niż określone podstawą programową.
- Dobra znajomość tekstu pozwala na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego.
- Poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy.
- Wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu.
- Potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów.

Fleksja i składnia:

- Wymienia rodzaje zaimków.
- Wyróżnia przysłówki, wśród innych części mowy, wskazuje sposób ich utworzenia.
- Poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie.

- Podaje przykłady różnych typów liczebników.
- Na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia i podmiotu.
- Wyróżnia w zdaniu związki wyrazów.
- Podaje przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie.

Słowotwórstwo:

- Od podanego wyrazu podstawowego tworzy kilka wyrazów pochodnych, będących różnymi częściami mowy.
- Rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu.

OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań programowych, wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim poziomie trudności.

Kształcenie literackie i programowe:

- W odpowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
- W miarę samodzielnie posługuje się poznanymi formami wypowiedzi.
- Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Zna przewidziane programem gatunki literackie.
- Umie wyróżnić podstawowe elementy świata przedstawionego.
- Poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela, gromadzi słownictwo na zadany temat.

Fleksja i składnia:

- Wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej; określa formę fleksyjną czasowników.
- Określa funkcję czasowników w zdaniu.
- Odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki, wskazuje tematy oboczne.

- Rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki.
- Stopniuje przymiotniki.
- Rozróżnia przyimki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe.
- Na łatwiejszych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów.
- Rozpoznaje zdania bezpodmiotowe.
- Nazywa w zdaniu części zdania (na prostych przykładach).
- Układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Uczeń ma braki w opanowaniu wymagań na poziomie podstawowym, wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

- Jego technika czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- W wypowiedziach pisemnych popełnione błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.
- Stopień opanowania przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.
- Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu (na prostych przykładach).
- Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określić ich rodzaj.

Słowotwórstwo:

- Tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

OCENA NIEDOSTATECZNA:

Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, nawet z pomocą nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności,